

Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto, myöhemmin Nuva ry, kiittää mahdollisuudesta tulla valiokunnan kuultavaksi ja lausuu aiheesta kunnioittaen seuraavaa:

Nuva ry kiittää, että lausuntokierroksella on kuultu laajasti eri asiantuntijatahoja, ja että lausuntopalaute on huomioitu esityksessä. Esitetty malli selkeyttää opiskeluhuollon terveystarkastuksia, sekä Puolustusvoimien ennakkoterveystarkastusten toteuttamista. Nuva ry on kuitenkin huolissaan terveystarkastusten määrääkojen muuttamisesta asetustasoisiksi. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tarkastukset ovat olennainen osa nuorten fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden arviointia, sekä ongelmien ennaltaehkäisyä. Asetusluontoisuus lisää tarkastusten vähenemisen riskiä merkittävästi, mikä ei tue tavoitetta onnistuneesta ennaltaehkäisystä.

Lausuimme aiemmin, ettei esityksessä ole riittävästi huomioitu sitä, miten varmistetaan, että kaikki nuoret täyttävät sähköisen terveystarkastuksen, sekä vanhempien mahdollisuudesta saada tietoa. Kannatamme ehdotusta, että tieto kyselystä menee myös huoltajille. Epäselvää on edelleen se, onko kyselyn täytön valvonta alaikäisten kohdalla koulun, huoltajien tai terveydenhuollon henkilöstön vastuulla. Esitämme, että kysely täytettäisiin koulupäivän yhteydessä, jotta voidaan varmistaa yhdenvertainen mahdollisuus tukeen kyselyn täytössä, sekä varmistaa mahdollisimman laaja vastausprosentti.

On kunnioitettava tavoite, että kysely on sisällöltään selkeä ja opiskelijaystävällinen. Kyselyn tuottamisessa on erityisen tärkeää huomioida, että lapsilla ja nuorilla on todella eritasoiset kyvyt sanoittaa vointiaan. Kaikki eivät kykene nimeämään esimerkiksi ahdistusoireitaan, koska he eivät tiedä miten ahdistus ilmenee. Nuorille tulee siis tarjota riittävästi tietoa heidän vastaustensa tueksi ja kysymystenasettelun tulee olla riittävän selkeä.

Esityksessä on tarkennettu kyselyyn vastaamatta jättämisen seuraus ja pidämme kannatettavana esitystä siitä, että tällaisessa tilanteessa nuori kutsutaan terveystarkastukseen jo ensimmäisenä vuonna. Kannatamme samaa menettelyä myös, jos vastaukset kyselyyn ovat epäselvät tai merkittävästi vajavaiset

Nuva ry katsoo, että nuorten tulee saada jonkinlainen palaute kyselyyn vastaamisesta myös silloin, kun vastaukset eivät viesti tarpeesta terveystarkastukseen tai muuhun tukeen. Tämä lisää kyselyn merkityksellisyyden kokemusta. Kyselyn yhteydessä olisi myös erityisen tärkeää kannustaa nuoria

olemaan yhteydessä koulu- tai opiskelijaterveydenhuoltoon, jos kyselyn täytön vuoksi herää huoli omasta voinnista.

Nuva ry kannattaa vaihtoehtoja 2 ja 3 sähköisen kyselyn toteuttamiseksi. Alueellisesti hajautettu ratkaisu voisi johtaa eriäviin käytäntöihin ja katsomme, että kansallisesti yhtenäinen ratkaisu olisi varmin kyselyn yhtenäisen käyttöönoton turvaamiseksi.

Lopuksi tuomme ilmi, että esityksen perustelumuistiossa viitataan siihen, että tarkastuksista yli 18-vuotiaille muuttaminen tarveperusteisiksi toisi säästöjä. Käytännössä monilla alueilla tarkastuksia ei ole resurssipulan vuoksi aiemminkaan pystytty järjestämään, joten muutoksen taloudellinen vaikutus voi jäädä teoreettiseksi. Resurssienkäytön näkökulmasta terveyskyselyn pohjalta tulisi mahdollistaa monipuolinen jatko-ohjaus, ei ainoastaan terveydenhoitajalle tai lääkärille, vaan myös esimerkiksi kuraattorille tai mielenterveyspalveluihin.

Nuva ry:llä ei ole lausuttavaa suun terveydenhuoltoa ja neuvolaa koskevista säädöksistä.

Lisätietoja:

Halla Kokkonen
Edunvalvonnan asiantuntija,
Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto – Nuva ry
halla.kokkonen@nuva.fi